

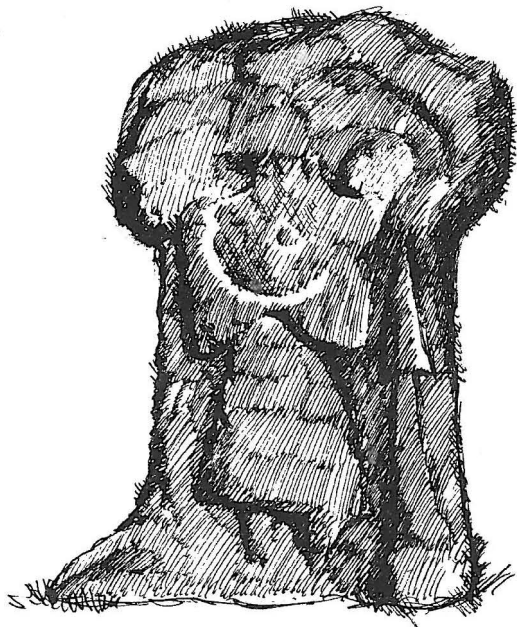
KAMENNÝ MUŽ U MRCHOJED

Jediný kamenný objekt připomínající smírčí kříž se v okolí Sázavy nachází u obce Mrchojedy. Ve všech (autorovi známých) písemných pramenech jej však provází různé nepřesnosti. V nestarší zprávě v Zavadilově Kutnohorsku slovem i obrazem z roku 1914 se o kamenném muži mluví v hesle Talmberk, ačkoli Mrchojedy mají svoje vlastní heslo. Píše se zde, že: "... u cesty mrchojedské stojí tzv. 'kamenný muž'. Lid tvrdí, že na tom místě zastřelen byl roku 1813 Rus, vojín; jiní praví, že to 'zkamenělý pasák'." V zatím nejúplnější zprávě Dr. Josefa Bubeníka v Archeologických rozhledech XXII. z roku 1970 je kresba objektu rozměrově chybně. V Památkách Kutnohorska od Martina Bartoše z roku 1997 je zjednodušená kresba v pořádku, ale kříž je umístěn na západní okraj Mrchojed. V obou vydáních Kamenných křížů Čech a Moravy kolektiv autorů je opsaná stejná chyba a navíc je na obrázcích postava zachycena zkresleně.

Kamenná deska z červeného pískovce stojí na východní straně osady Mrchojedy na katastru obce Samopše těsně u hranic katastru obce Talmberk. Na kamenné desce je znázorněn zřejmě bojovník v přilbě a dlouhé sukničce s rukama zkrříženými na prsou, nikoli zdviženými nad hlavu. Po levé straně je vytesáno kopí. Na současné místo u rozcestí mrchojedské silnice a staré polní cesty do Talmberka byl objekt přemístěn asi v roce 1940 při stavbě silnice. Pro kamenného muže z Mrchojed neznáme zatím žádné analogie, ani nejsou vyjasněné historické souvislosti. Někde v blízkosti by se mělo nacházet zatím nedoložené hradiště, nedaleko odtud je hájovna s prastarým názvem Krlíště či Krdliště a v okolí se hledá několik za-

niklých středověkých vsí. Do míst na hranicích katastrů se také klade do 14. století směna pozemků mezi opatem Sázavského kláštera a majitelem Talmberského panství. Právě v této době byl na stavbu kláštera používán červený nučický pískovec, z něhož je deska s kamenným mužem vytvořena a který se v nejbližším okolí vůbec nenachází. Oblast u Mrchojed, Samopší, Talmberka a Přívlaek by si zasloužila větší zájem historiků a archeologů a může nás překvapit mnohými zajímavými nálezy a souvislostmi.

Milan Štědra (kresba: autor)

Reliéf bojovníka s kopím v monolitu z červeného pískovce v Mrchojedech.

Z DIVIŠOVSKÉ FARNOSTI 2. POLOVINY 14. STOLETÍ

Zatímco pro 13. století ale i 1. polovinu století následujícího zůstává otázka vývoje a podoby církevní správy v lokalitě Divišov pro nedostatek pramenů značně problematickou (kdy se lze pouze odvolávat na předpokládaný proces formování

instituce farnosti, doložené nejpozději k r. 1350¹⁾, o poměrech v 2. polovině 14. století máme již podstatně ucelenější představu. Je tomu především díky sérii zápisů v proslulém souboru "Libri confirmationum"²⁾, které pomáhají rekonstruovat

¹⁾ Popis pražské diecéze, vzniklého z iniciativy Arnošta z Pardubic pravděpodobně v období 1344 – 1350, řeší již F. Palacký: Dějiny národu českého v Čechách

a v Moravě I. L. Mazáč, Praha 1939, s. 453 a 457.
²⁾ V novodobé redakci – EMLER, J.: Libri confirmationum I – VI. Praha 1867 – 1883.